

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
στις ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Πολιτική Οικονομία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

Πολιτική Οικονομία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

Λουκάς Τσούκαλης - Νίκος Κουτσιάρας

Σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η αναλυτική θεώρηση ορισμένων από τα σημαντικότερα θέματα/ πτυχές της διαδικασίας της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και των οικονομικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία της σύγχρονης χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης και τα ευρήματα της πολιτικοοικονομικής έρευνας.

Θεματικό περίγραμμα διαλέξεων**1+2 Κρίσεις, ιστορικά ορόσημα και οικονομική ολοκλήρωση**

- A. Κινητήριες δυνάμεις
- B. Η πολιτική οικονομία της περιφερειακής ολοκλήρωσης - θεωρία

3. Εμπόριο, παγκόσμια παραγωγή, προστατευτισμός

- A. Κοινή εμπορική πολιτική
- B. Προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες, πολυμέρεια και οικονομική κρίση

4. Εσωτερική αγορά και ρυθμιστικές πολιτικές

- A. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς – Οι σύγχρονες προτεραιότητες
- B. Πολιτική ανταγωνισμού, ρυθμίσεις των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών

5. Χρηματοπιστωτικές αγορές και δημόσια παρέμβαση

- A. Τάσεις της ευρωπαϊκής και διεθνούς ολοκλήρωσης των αγορών χρήματος και πίστης - Χρηματοπιστωτική καινοτομία και κρίση
- B. Ρύθμιση και εποπτεία του χρηματοπιστωτικού συστήματος

6. Αγορές εργασίας και μετανάστευση

- A. Θεσμοί οργάνωσης, πολιτική και επιδόσεις των ευρωπαϊκών αγορών εργασίας

- B Η μετανάστευση – εντός ΕΕ και εξωτερική

7+8+9. Μακροοικονομική πολιτική – ONE

- A. Κινητήριες δυνάμεις- Ιστορικοί σταθμοί
- B. Η πολιτική οικονομία των αποδεκτών νομισματικών ενώσεων
- A. Θεσμικό πλαίσιο – Απολογισμός
- B. Η μακροοικονομική πολιτική πριν την κρίση
- A. Από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 στην κρίση χρέους της ευρωζώνης (υπερχρεωμένες οικονομίες της Ευρωπαϊκής περιφέρειας)
- B. Η μακροοικονομική πολιτική στην κρίση

10. Αναδιανομή

- A. ΚΑΠ και διαρθρωτικά ταμεία
- B. Κοινωνική πολιτική και κοινωνικό κράτος

11. Παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση

- A. Παγκοσμιοποίηση, αγορές και διεθνείς οργανισμοί
- B. Παγκόσμιες ανισότητες, φτώχεια και οικονομική διακυβέρνηση

12. Η Ευρώπη μετά την κρίση

- A. Τραπεζική και δημοσιονομική ένωση
- B. Η ευρωζώνη και οι εκτός

Γενική βιβλιογραφία

Begg I., Belke A., Dullien S., Schwartz D., Vilpisauskas R. (2011) *European Economic Governance: Impulses for Crisis Prevention and New Institutions*, Europe in Dialogue 2011/02, Bertelsmann Stiftung

Bénassy-Quéré et al. (2009), *The Crisis: Policy Lessons and Policy Challenges*, Working Paper, No 6, Bruegel.

Buiter, W. et al. (2011), *The Debt of Nations*, Citigroup Global Markets, 7 January.

European Commission, (2010), *EUROPE 2020- A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*, Communication from the Commission, COM(2010) 2020

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>

Hemerijck A., Knapen B. and van Doorne E., (2009), *Μετασχημοί: οικονομική κρίση και θεσμική επιλογή*, Amsterdam University Press, Amsterdam.

Moravcsik, A., (1998), *The Choice for Europe*, Cornell University Press

Pelkmans J., (2006), *European Integration - Methods and Economic Analysis*, Third Edition, Pearson Education, Harlow.

Policy Network, (2009), *An EU Fit for Purpose and the Global Age*, Synthesis report and three Volumes edited by Olaf Cramme, Roger Liddle and Loukas Tsoukalis, London

Rajan, Raghuram G., (2012), “The True Lessons of the Recession: The West Can’t Borrow and Spend Its Way to Recovery”, *Foreign Affairs*, May/June

Roubini, N., και **Mihm, S.**, (2010), ελληνική μετάφραση 2010. *Η Οικονομία της Κρίσης: Μάθημα εκτάκτου ανάγκης για το μέλλον του χρήματος*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Sapir A. (ed.), (2007), *Fragmented Power: Europe and the Global Economy*, Bruegel, Brussels

Sapir A., (2011), “European Integration at the Crossroads: A Review Essay on the 50th Anniversary of Bela Balassa's Theory of Economic Integration”, *Journal of Economic Literature*, 49:4, p.1200-1229

Κουτσιαράς Ν., (2013) *Οι καιροί αλλάζουν – εμείς; Κείμενα για την Ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία πριν και μετά την κρίση*, Παπαζήσης, Αθήνα

Τσούκαλης Λ., (2004), *Ποιά Ευρώπη*, Oxford University Press, Oxford

Αναλυτικό θεματικό περίγραμμα και βιβλιογραφία

(* για περισσότερη εμβάθυνση - προαιρετικό)

1+2 Κρίσεις, ιστορικά ορόσημα και οικονομική ολοκλήρωση.

* **Crafts N., Toniolo G.**, (1996), *Economic Growth in Europe since 1945*, Cambridge University Press, Cambridge, κεφ. 1, 2, 3

Κουτσιαρής N., (2003), *Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση: Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής*, Κείμενο Εργασίας 4, Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών), Παπαζήσης, Αθήνα

Eichengreen, B., (2006), *The European Economy Since 1945: Coordinated Capitalism and Beyond*, Princeton University Press, Princeton and Oxford

* **Krugman, P.**, (2009), 'The Increasing returns revolution in trade and geography', *The American Economic Review* (99-1)

* **Milward A.S.**, (1984), *The Reconstruction of Western Europe, 1945 - 1951*, Methuen, London

3. Εμπόριο, παγκόσμια παραγωγή, προστατευτισμός

Baldwin, Richard E., (2011), *21st Century Regionalism: Filling the Gap between 21st Century Trade and 20th Century Trade Rules*, Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1869845> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1869845>

Baldwin R., Evenett S., (2009), *The collapse of global trade, murky protectionism and the crisis: Recommendations for the G20*, VoEU.org Publication, http://www.voxeu.org/reports/Murky_Protectionism.pdf

* **Bhagwati, Jagdish**, (1991), *The World Trading System at Risk*. Princeton: Princeton University Press.

Ilzkovitz F., Dierx Adr., Kovacs V., Sousa N., (2007), "Steps towards a deeper economic integration: the Internal Market in the 21st century: a contribution to the Single Market Review", *European Economy*, Economic Papers 271

* **Notaro, G.**, (2011), *European Integration and Productivity: Exploring the Early Effects of Completing the Internal Market*, JCMS: Journal of Common Market Studies, Vol. 49, Issue 4, pp. 845-869, Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1856929> or <http://dx.doi.org/10.1111/j.1468-5965.2010.02169.x>

Pelkmans J., (2010) 'Single Market Revival', CEPS, <http://www.ceps.eu/book/single-market-revival>

* **Krueger A.O.**, (1999), "Are Preferential Trading Arrangements Trade-Liberalizing or Protectionist?", *Journal of Economic Perspectives*, Vol.13, N.4, σελ. 105-124

* **Horn H., Mavroidis P., Sapir A.**, (2009), 'Beyond the WTO: An Anatomy of the EU and US preferential trade agreements', Bruegel, Blueprint No 7, http://www.bruegel.org/uploads/tx_btbbreugel/bp_trade_jan09.pdf

4. Εσωτερική αγορά και ρυθμιστικές πολιτικές

Aghion, Philippe, Boulanger, Julian και Cohen, Elie, (2011), «Rethinking Industrial Policy.» *Policy Brief*, No 4, Bruegel.

Commission EC, (2009), "Report on Competition Policy 2008", COM (2008) 374

Monti, M., (2010), *A New Strategy for the Single Market: Report to the President of the European Commission*.

Pelkmans, J., (2007), "Mutual recognition in goods. On promises and disillusion", *Journal of European Public Policy*, Vol. 14, No 5

* **Gatsios C. & Seabright P.**, (1989), 'Regulation in the European Community', *Oxford Review of Economic Policy*, 5:2

* **Monteagudo J., Dierx A.**, (2009), "Economic performance and competition in services in the euro area: policy lessons in times of crisis", *European Economy, Occasional Paper 53*

* **Motta M.**, (2004), *Competition Policy, Theory and Practice*, Cambridge, Cambridge University Press

Veugellers, R. (ed.), (2013) "Manufacturing Europe's future", Blueprint 21, Bruegel

5. Χρηματοπιστωτικές αγορές και δημόσια παρέμβαση

* **Brunnermeier, Markus K., Crockett, Andrew, Goodhart, Charles A., Persaud, Avinash, Shin, Hyun Song** (2009), *The Fundamental Principles of Financial Regulation*. Geneva & London: International Center for Monetary and Banking Studies & Centre for Economic Policy Research.

* **De Larosière J.**, (2009), *Report of the High-Level Group on Financial Supervision in the EU*, http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf

Κατσίκας, Δ., (2012), «Ανταγωνισμός, σταθερότητα & ρύθμιση στον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό τομέα.» *Κείμενο Πολιτικής*, No 19, Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής.

Vives, Xavier. 2010. «Competition and stability in banking.» *Policy Insight*, No 50, Center for Economic Policy Research.

Beck, Thorsten, Chen, Tao, Lin, Chen and Song, Frank M.,(2012), *Financial Innovation: The Bright and the Dark Sides*, Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1991216> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1991216>

* **Brender A., Pisani F.**, (2009), 'Globalized Finance and its collapse', Dexia <https://www.dexia-am.com/globalisedfinance/Globalisedfinance.pdf>

* **Goldstein, Morris** και **Véron, Nicolas**. 2011. «Too Big To Fail: The Transatlantic Debate.» *Working Paper*, No 3, Bruegel

European Central Bank, (2011), *Financial Integration in Europe, May 2011*, κεφάλαιο 1 και 2a & 2c, <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/financialintegrationineurope201105en.pdf>

European Central Bank, (2012), *Financial Stability Review*, <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/financialstabilityreview201206en.pdf?f0b3da953a0e71e27dcd44553e8e1576>

6. Αγορές εργασίας και μετανάστευση

Bentolila, Samuel, Dolado, Juan J. και **Jimeno, Juan, F.**, (2011), «Reforming an Insider-Outsider Labour Market: The Spanish Experience.» *Discussion Paper*, No 8691, Centre for Economic Policy Research

Nickell, S., L. Nunziata and W. Ochel (2005) “Unemployment in the OECD since the 1960s: What do we know?”, *Economic Journal*, 115 (500), 1-27

Kahanec M. and Zimmerman F. K., (2009), “Migration in an enlarged EU: A challenging solution?”, *European Economy, Economic Paper* No. 363

OECD, (2010), «Labour Markets and the Crisis», *Economics Department Working Paper*, No 756.

* **Ahearne A., Brücker H.**, (2009), ‘Cyclical dimensions of labour mobility after EU enlargement’, Bruegel, Working Paper 2

* **Blanchard O., Wolfers J.** (2000), “The Role of Shocks and Institutions in the Rise of European Unemployment: The Aggregate Evidence”, *Economic Journal*, 100, 462

* **OECD**, (2009), *The Future of International Migration to OECD Countries*, Paris

7+8+9 Μακροοικονομική πολιτική – ONE

Baldwin, R., Gros, D. (2010) *Completing the Eurozone Rescue: What More Needs to be Done?*, VoxEU.org Publication <http://voxeu.org/index.php?q=node/5194>

Blanchard, O., Dell’ Ariccia, G., και Mauro, P., (2010), *Rethinking Macroeconomic Policy IMF Staff Position Note*, No 3, International Monetary Fund

Buiter, W., (2010) *Εδραιώνοντας ένα νέο καθεστώς μακροοικονομικής πολιτικής στο Μετά το σεισμό – Οικονομική Κρίση και Θεσμική Αλλαγή (Μέρος II κεφ.4)*, Παπαζήσης, Αθήνα

* **Committee on International Economic Policy and Reform**. (Barry Eichengreen, Mohamed El-Arian, Arminio Fraga, Tokatoshi Ito, Jean Pisani-Ferry, Eswar Prasad, Raghuram Rajan, Maria Ramos, Carmen Reinhart, Hélène Rey, Dani Rodrik, Kenneth Rogoff, Hyun Song Shin, Andrés Velasco, Beatrice Weder di Mauro, Yongding Yu). 2011. *Rethinking Central Banking*.

<http://www.brookings.edu/global>.

Corsetti, G. (eds.), (2012) *Austerity: Too Much of a Good Thing?*, ebook, VoxEu, at <http://www.voxeu.org/epubs/cepr-reports/austerity-too-much-good-thing>

Darvas, Z., (2013) "The European Central Bank in the Age of Banking Union", Policy Contribution 13, Bruegel

DeLong, Bradford J. και Summers Lawrence H. 2012. «Fiscal Policy in a Depressed Economy.» The Brookings Institution.

European Commission, (2009), 'Economic crisis in Europe: causes, consequences and responses', *European Economy* 7

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication15887_en.pdf

Κουτσιαράς Ν. (επιμ.), (2009), 'Ευρώ: ένα νόμισμα πολλές κυβερνήσεις, 10 χρόνια καλής συμβίωσης', *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, No 15, Εκδόσεις Παπαζήση

Κουτσιαράς Ν., (2012), *Η εκδίκηση των δούλων και η εφεδρεία των μακαριτών – Η πολιτική οικονομία της μακροοικονομικής σταθεροποίησης*, κεφάλαια 2 και 3, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Pisani-Ferry J., (2010), *Euro area governance: What went wrong in the Euro area? How to repair it?*, BRUEGEL, Policy Contribution, <http://www.bruegel.org/nc/publications/show/category/policy-contributions.html>

Sapir A., *Crisis and the Governance of Euro Area* (2011) ,in Tsoukalis L., Emmanouilidis J. (ed) (2011), *The Delphic Oracle on Europe - Is there a Future for the European Union?* Oxford University Press

Tsoukalis L., (2011), The JCMS Annual Review Lecture, *The Shattering of Illusions – And What Next?*, JCMS: Journal of Common Market Studies, 49: 19–44

***Corden M.**, (2009), 'The theory of the fiscal stimulus: how will a debt-financed stimulus affect the future?', CEPR, Policy Insight No 34 <http://www.cepr.org/pubs/PolicyInsights/PolicyInsight34.pdf>

* **Dyson, K., & Featherstone, K.**, (1999), *The Road to Maastricht*, Oxford University Press, Oxford

* **DG Economic and Financial Affairs**, (2008), 'Successes and challenges after 10 years of economic and monetary union', *European Economy*, 2

http://ec.europa.eu/economy_finance/emu10/emu10report_en.pdf

* **Eichengreen B. -Wyplosz C.**, (1993), "The Unstable EMS", *Brookings Papers on Economic Activity*

* **European Commission**, (2011), *The EMU sovereign-debt crisis: Fundamentals, expectations and contagion*, Economic Papers 436, February 2011

* **Fatas A., von Hagen J., Hallet A.H., Strauch R., Silbert A.**, (2003), *Stability and Growth in Europe: Towards a Better Pact*, CEPR, London

* **Pisani-Ferry J, Sapir A.**, (2009), *'Weathering the storm - Fair weather versus stormy-weather governance in the euro area'*, Bruegel
http://www.bruegel.org/uploads/tx_btbbreugel/pc_stormy_weather_190309.pdf

10. Αναδιανομή

Anderson, K. and Josling, T., (2007), *"The EU's Common Agricultural Policy at fifty: An international perspective"*, CEPR Policy Insight No.13 <http://www.cepr.org/pubs/PolicyInsights/PolicyInsight13.pdf>

* **Barca F.**, (2009), *'An agenda for a reformed cohesion policy: a place-based approach to meeting EU challenges and expectations'*, Independent Report prepared at the request of Danuta Hübner
http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/pdf/report_barca_v0306.pdf

Farole, T., Rodriguez-Pose, A., and Storper, M., (2011), *"Cohesion Policy in the European Union: Growth, Geography, Institutions"*, *Journal of Common Market Studies*, Vol. 49, Issue 5, pp. 1089-1111,

* **Ferrera M.**, (2008), *'The European Welfare State, Golden achievements, Silver prospects'*, *West European Politics*, 31 (1-2), 82-107

* **Begg I., Draxler J., Mortensen J.**, (2007), *Is Social Europe Fit for Globalization?*, Study for the DG Employment, CEPS

* **Koutsiaras N.** (2010) *"How to Spend it: Putting a Labour Market Modernisation Fund in Place of the Globalisation Adjustment Fund"*, *Journal of Common Market Studies*, 48 – 3, 617-640

* **Daugbjerg C., Swinbank AI**, (2007), *"The politics of CAP reform: trade negotiations, institutional settings and blame avoidance"*, *Journal of Common Market Studies*, 45-1, 1-22

Ferrera M., (2009) *"The JCMS annual lecture: National Welfare States and European Integration: in search of a 'vitues nesting'"*, *Journal of Common Market Studies*, 47-2

Sapir A., (2005), *'Globalization and the Reform of European social models'*, Policy Brief Issue 2005/01, Bruegel
http://www.bruegel.org/uploads/tx_btbbreugel/PB200501_SocialModels.pdf

11. Παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση

Angeloni I., (2008), *'Testing times for global financial governance'*, Bruegel,
http://www.bruegel.org/uploads/tx_btbbreugel/el_031008_governance.pdf

* **Angeloni, I.**, και **Pisani-Ferry, J.**, (2012), *The G20: Characters in Search of an Author*, Working Paper, No 4, Bruegel.

OECD, (2008), *Growing Unequal? Income distribution and poverty in OECD countries*

<http://www.oecd.org/dataoecd/45/42/41527936.pdf>

* **Sapir A.**, (2007), *'Fragmented Power: Europe and the Global Economy'*, Bruegel

http://www.bruegel.org/uploads/tx_btbbreugel/Fragmented_Power_Andre_Sapir.pdf

Ahearne A., Pisani-Ferry J., Sapir A., (2006), *'The EU and the Governance of Globalization'*, Bruegel Working Paper No.2

* **Angeloni I.**, (2009), *'The Pittsburgh G20 checklist'*, Bruegel, Policy Contribution No. 9

http://www.bruegel.org/uploads/tx_btbbreugel/G20_Policy_Contribution.pdf

* **Rajan, Raghuram G.**, (2010), *'Fault Lines: How Hidden Fractures Still Threaten the World Economy'*. Princeton: Princeton University Press.

Rey, H., (2013) "Dilemma not Trilemma: The Global Financial Cycle and Monetary Policy Independence", <https://www.kansascityfed.org/publicat/sympos/2013/2013Rey.pdf>

Rodrik, D., (2011). *The Globalization Paradox. Why Global Markets, States, and Democracy Can't Coexist*. Oxford: Oxford University Press.

Rose, Andrew K., (2011), «Exchange Rate Regimes in the Modern Era: Fixed, Floating, and Flaky.» *Journal of Economic Literature*, 49(3): 652-672.

12. Η Ευρώπη μετά την κρίση

Veron, N. (2012) "The challenges of Europe's fourfold union", Policy Contribution No 13, BRUEGEL

Veron, N. (2012) "Europe's single supervisory mechanism and the long journey towards banking union", Policy Contribution No 16, BRUEGEL

Pisani-Ferry, J., Wolff, G.B. (2012) "The fiscal implications of a banking union", Policy Brief No 2, BRUEGEL

Angeloni I., Flad M., (2007), 'Monetary Integration of the new member states: what sets the pace of euro adoption', *Journal of Common Market Studies*, Vol. 45, No.2, pp. 367 - 409

Πηγές στο διαδίκτυο

Bruegel

(Brussels European and Global Economic Laboratory)<http://www.bruegel.org/>

Centre for Economic Policy Research (CEPR) <http://www.cepr.org>

Center for European Integration Studies <http://www.zei.de>

Centre for European Policy Studies <http://www.ceps.be>

Economic Policy Institute <http://www.epinet.org>

European Central Bank <http://www.ecb.int>

European Integration online portal <http://www.eiop.or.at>

European Policy Centre <http://www.theepc.net>

European Union <http://europa.eu.int/>

European University Institute <http://www.eui.it>

Institute for International Economics <http://www.iie.com>

International Monetary Fund <http://www.imf.org>

Jean Monnet Programme <http://www.jeanmonnetprogram.org>

Kiel Institute for World Economics <http://www.uni-kiel.de>

Leverhulme Centre for Research on Globalisation and Economic Policy

<http://www.nottingham.ac.uk/economics/leverhulme>

National Bureau of Economic Research (NBER) <http://www.nber.org>

Notre Europe <http://www.notre-europe.asso.fr>

OECD <http://www.oecd.org>

Vienna Institute for International Economic Studies <http://www.wiiw.ac.at>

World Bank Group <http://www.worldbank.org>

World Trade Organisation <http://www.wto.org>

Ινστιτούτο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης & Πολιτικής <http://eeep.pspa.uoa.gr>

ΕΛΙΑΜΕΠ <http://www.eliamep.gr>

ΕΚΕΜ <http://www.ekem.gr>